

Ese de dóve ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiulu de prenumeratiune:

pro annu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pro annu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunii „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori ca contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se antieipe

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

1873. B.

Cerculariu.

Catra Protopresviterii din districtulu Consistoriului aradane.

Coler'a epidemica, ce graséza astadi in diferite parti a le patriei, a luat o dimensiune fórté mare si intre poporulu credintiosu alu eparchiei nóstre aradane.

Ca o cauza a latirei acestei epidemii se considera si marea temere si inspaimantare a poporulu.

Acést'a impregiurare a datu Iurisdictionei comitatense a Aradului ansa la unele mesuri preservative facia de acestu reu: cum sunt.

Ca clopotele sè nu se traga dupa morti mai de multe ori in dí, de cátu un'a data la médiadi si

Ca asupra mortulu sè nu se tiene slujbe si cuvintari lungu-duratórie, nici indatinatele priveghiari de nópte si pomeni.

Ca inse aceste mesuri, provocate de impregiurarile triste in care ne aflamu, sè se póta aplicá cu succesulu doritu, e neincunjuratu de lipsa sucursulu organeloru bisericesci, si in prim'a linia a preotimei.

Aplicarea acestoru mesuri o aflamu de necesaria pentru totu districtulu acestui Consistoriu, pe unde a ajunsu inspaimantatóri'a calamitate.

Ce PTale spre strinsa acomodare, cu acea adaugere se face cunoscutu: ca atátu in persóna cátu si prin preótímea subalterna sè priveghiezi cu tóta tresvi'a asupra intereseloru sanitari ale intristatulu poporu credintiosu, si sè áibi in vedere, cá fiinti'a preotiei mai virtosulu, si sè cuprinde intru a dá mangaerea sufletésca poporulu si alu ajutorá cu tóta promptitudine mai multu atunci, candu lipsele si necasurile i sunt mai amenintatórie.

Aradu, 31 Iuliu 1873

Procopiu Ivacicoviciu m. p.
Episcopulu Aradului.

PARTE NEOFICIALE.

Predica ocasionala,

la inmormentarea unui june.

Muiere éta fiulu teu! Ioanu
c. XIX v. 26.

Aceste sunt cuvintele care Mantuitoriulu lumii le au pronunsiatu catra Mum'a sa candu a fostu restignitu pre cruce.

Veniti, intristatiloru ascultatori, se vedeti ce este omulu, si cátu este de pucina marirea lui pe pamentu. Luptámu dupa renume si fericire, ca prin lupta se ne castigámu pace sufletésca in acésta lume, zadarnica e lupt'a nóstra „pentrucá totu trupulu este ca ierb'a si tóta marirea omulu ca flórea ierbe; uscatu-s'a ierb'a si

flórea ei a cadíutu.“ (I. Trim. soborn. I 23. 25.) dar totu déca voimu posibil'a pace sufletésca, atunci se ne întórcemu privirile catra cersitoriulu, ce-si aduna nutremente pe treptele casei ce s'a redicatu spre marirea Domnului: ce pace sufletésca se intinde peste faci'a lui sbuciumata de greutatele vietii; — ce frumóse radie de fericire infrumsetiédiu ochiulu lui, candu-si redica rugatiunea sa catra fatalu cerescu; cátu de dulci sunt suferintiele lui candu elu prea bine scie si crede, cá acele-lu pregatescu pentru o alta vietia liniscita si blanda!

„Tóte sunt desiertatiune cele omenesci, cáte nu remanu dupa mórté; nu remane bogati'a, nici caletoresce impreuna marirea, cáci sosindu mórtéa, tóte acestea pieru.“

Dar óre de ce se stringe ceriulu cu gróza? De ce se intristéza florile de pe mórminte? De ce se batu cu durere salciile pletóse, ca si cum s'ar cutremurá tóte profunditátile Creatiunei? De ce si pentruce? Pentru cá sbóra unu sufletu; pentru cá o flóre de prima-véra se palesce si móre; pentru cá unu june si-pléca fruntea catra mórmentu si dice mumei sale: Femea éta fiulu teu!

Plecati genunchii ómeni carunti si junii! In genunchi voi, carii stringeti averi multe si nu vé indurati a scapá din mana macar unu cruceriu la cersitoriulu de naintea bisericii, si pentru alte scopuri folositórie! In genunchi, voi, carii voiti a gramadí glóri'a numai asupr'a capeteloru vóstre, si pre altii — egali cu voi — voiti sè-i prosterneti inainte-ve! Plecati toti genunchii, cáci éta mórtéa cu viptim'a ei! Póte mane vine rondulu si la noi, fara se scimu la care!

Face-ti locu T. A. se tréca regele fiintieloru pamentesci! Regele lumii! Ce am disu? Regele lumii? Unu cadavru acoperitu de patru scanduri! Ba nu! Oper'a cea mai frumósa si mai perfecta a creatiunei! Inse totusi nu! Unu pumnu de tierinna infasiuratu intr'unu velu albu de panza. — Oh! mare si micu póte fi omulu pana e in vietia! Mare prin sufletu, virtute credintia, lumina, si inteligintia! Din contr'a, e micu lipsindu-i tóte aceste, si candu brum'a inghiatiata stá intinsa pe fruntea sa mórtá.

Oh! veniti mai aprópe T. A. se vedeti si se cunosce-ti ceea ce sunteti!!! Éta scól'a pentru totu omulu ce vine in lume, de aci trebue se invetiati, cá nimic'a nu remane dupa voi decátu *fapt'a cea buna* a reminiscintiei celei durerósa cá a-ti existatu, si semnulu unui mórmentu, inclinandu-si capetele de asupr'a lui din candu in candu câteva flori vescedite si uscate. —

Priviti T. A. la acestu cosciugu in care stau insirate nisce óse uscate atinse de séc'a mana a mortii: Vedeti acésta fiintia carea pana eri érá ca si noi, séu póte cum sunt pucini dintre noi! Puneti man'a pe acésta frunte palida se vedeti, cá mai multu nu gasiti urmele junetiei, care, pe candu érá in vietia — suridea cu mandria! Intrebati acesti ochi secati de lacrimile suferintiei, unde mai sunt acele schintei pline de farmecu, unde vorbirea atátu de sincera si placuta?! Nu se mai gasesce pe aceste buze albite de

brum'a mortii, amóre, amicétiã si credintiã, care rumenea buzele-i miscande?! Puneti man'a pe acestu peptu 'uscatu, càci nu mai simtiti acea palpatatiune, acelu focu, ce inflamá onóre, probitate, barbatia si patriotismu?! Nimic'a din tóte acestea! Abia plecara câtiva amici buni, ce avura fericirea de ai mai audí vocea lui tremuranda; abia le mai strinsa man'a inca odata si indata apèrù mórtea rece cu ochii sei sangerosi, cu buzele-i inegrite de suspinuri, si junéti'a se incoviã, ochiulu se stîpse, fruntea se palí, buzele-i se uscara, si peptulu tacù ca si negrulu mormentu! Dinsulu se stinsa ca lamp'a candu se gata, perí ca unu visu, si lasà in urm'a lui unu siru de tierina, ca suvenire durerósa celor'a ce l'au cunoscutu si iubitù.

Dupa tóte acestea T. A. se ne întórcemu acum'a la viéti'a cadavrului de faci'a.

Elu erá unu june studinte . . . . . Peste capulu seu abia trecura anii primaverii, intru adeveru pucini pentru unu june de buna sperantia ca si dinsulu.

Elu studiã si absolví cu succesulu de eminentia sciintiele gimnasiale din orasiulu B. . . . . de aici fidelu dorintiei parintiloru sei se apucã de a studiã filosofi'a, si tocmai candu erá gat'a de a reversã la poporulu seu comó'r'a cuprinsului seu sufletescu, si astadi candu erá se-si iee aventulu pe calea propasirei, fù strivitu la pasulu celu dintaiu de crud'a mana a mortii in bratiile pré iubitiloru sei parenti.

Sciindu elu cà invetiatur'a, nu se dobandesce numai prin scóla — carea ni aréta numai calea catra tesaurulu sciintiei — dar si printr'unu continuu studiu particulariu, prin care apoi si escela intre toti colegii lui. Elu sciã, cà invetiatur'a si sciinti'a este ornamentulu junimei, la care poporulu nostru si atientesce tóte sperantiele sale, ca si la unu scutu protegiatoriu. Conduit'a lui erá esemplara; nu se supèrá de indiferinti'a unoru confrati ai sei. Elu sciã a ratiociná cu maturitate si seriositate, iubea cu sinceritate pe amicii sei; dinsulu erá de unu caracteru nepetatu si firmu; inse crud'a mórte aceste tóte le lasà la o parte si-lu rapí din braciile desolatiloru sei parinti, consangeni si amici. „Onulu ca iérb'a dilele lui ca flórea campului.“

O, umbra iubita! stài pucintelu si privesce lacrimelè parintiloru, consangeniloru si amiciloru tei, indura-te de aceste lacrimè, si-i consola cu unu dulce surisu! Tu esti fericitu! . . . fericitu, càci ti-ai scuturatu tierin'a, dorintiele, durerea si suferintiele omului! Dar, ai fi ferice intre fericitií acelei'a lumi, déca nu ti-ai fi lasatu in mediloculu acestui torentu de dureri, numitu lume, o parte din sufletulu teu! . . . Parintii tei, cari ti-au primitu ultimulu suspinu! Ei te-a sustienulu in lupt'a durerósa a omului! Ei te-a consolatu si ti-a stersu sudórea cea rece de pe fruntea ta acum vescedita. Grozava si durerósa sórte! Oh, sórte fii tu acum stéu'a conducatória a vietii lorù, suride-le in tristele nopti desperate si li insaninéza viéti'a lorù cea posomorita.

Oh, clopotele gemu! unu fiuru stringe tóte inimile; o lacrima sierpuesce pe fiecare géna! Este timpulu se te lasamu! Pamentulu si reclama tierin'a, si negrulu mormentu unu cadavru! Adio, sermana flóre de prima-véra, care vestedisi pré de timpuriu! Adio, amiculù si fratele nostru!

Ultim'a nóstra sarutare se-ti conserve suvenirea càtu va mai fi o inima in noi.

Dati-i ultim'a sarutare, amici si confrati ai lui, càci preste pucinu va cadea pétr'a, care va include in veci aceste scumpe remasitie! Ultima sarutare, sermani parinti, pe acésta frunte inghiatiata.

Ultimu adio, scumpii lui amici! càci din acestu momentu i remane la voi pre' pamentu numai o trista suvenire cà a esistatu!

Locu, o, ómeni! Unu june trece ca sè intre in eternulu seu locasiu!

Lasati se pice o lacrima durerósa pe corpulu pré iubitulu june . . . ce se pogóra in eternitate, sustienutu pe braciile amórei si amicitiei!

Lasati-lu se dórma somnulu mortii, si dupa datin'a strabunilorù nostri, cu inima doiósa, sè-i aruncamu pe mormentu o mana de tierina, rostindu-i ultimulu cuventu crestinescu: *Repausa in pace lastaru vesceditu alu urbei eterne!*

Oh, Ddieule atotuputinte! primesce-lu in imperati'a ta, si-lu asiédia in cét'a angeriloru. Aminu!

I. V. Bogdanu,
teologu absolutu.

Meziesiu, 18. Iuliu 1873.

In diu'a de 17. Iuliu st. v. a. c. ne simtiramù fòrte fericiti, cà Msa Domnulu Mironu Romanu, Archimandritu si vicariu episcopescu din Oradea mare, avù bunatate a se presentá in comun'a nóstra Meziesiu, adeca: in loculu nascerii, in midiloculu rudeniiloru, unde cu nespusa bucuria fù bineventatu si primitu precum de rudenií asia si din partea intregulu poporu.

Msa fù insocitu de D. Petru Suciu, referintele senatului scolariu din Orade din preuna si Domnisiór'a Mari'a Romanu nepót'a Msale, insocita de Domnisiórele crescatórie.

Multu a contribuitu la insemnatatea dilei si impregiurarea, cà la prandiulu ce s'a gatitu la cas'a unuia dintre fratii Dlu Archimandritu Daniilu Romanu, au participatu si D. deputatu dietalu alu Beiusiului Parteniu Cosm'a, D. Protopopu Georgiu Vasilieviciu, Dlu Ioanu Slaviciu cunoscutulu nostru teneru literatu si altii. Se intielege cà in decursulu prandiului nici arom'a toasturiloru n'a lipsitu.

Catra finirea prandiului ajunse intrég'a banda musicala din Beiusiu, care incependu melodiele natiionali romanesci, redicã si mai tare simtiurile de veselie nu numai in inim'a fiesce-caruia óspe, dar' si in a multimei ce doré cu nerebdare sè véda pre Dlu Archimandritu si vicariu la vétr'a strabuna cu o suite atátu de alésa.

Ce se atinge cu deosebire de poporulu din comun'a nóstra, precum si din cele de prin pregiuru, care audise de venirea Msale: veseli'a si bucuri'a acestuia nu se póte descrie; càci ori care dintre poporenií si crestinií nostri, audindu mangaitórole cuvinte ale Msale, mai multu s'au indulcitu decãtu de miere si faguru, toti strigandu din preuna cu noi, ca Damnedieu sè-lu traiésca intru multi ani fericiti. Oh, de aru fi toti inteligintii nostri natiionali cu asemenea simtiu si alipire facia de vetrele parintesci si de poporulu din a carui sinu au esitu! Fie Dlu Vicariu si Archimandritu asiguratù, cà poporulu nostru tiene in minte pe adeveratii sei fili!

George Stefanu,
Invetiatoriu in Meziesiu.

Tocu, 18/30. Iuniu 1873.

Stimate Domnule!

Diu'a de eri a fostu pentru noi, comunele Tocu, Ilteu si Seliste o di fòrte interesanta, si de bucuria, in carea pe langa o lupta energica a braviloru nostri Antisti, si reprezentanti comunali, carii din tóte poterile cu noi preotii si invetiatorii dinpreuna lucrandu pentru ajungerea scopului nostru maretiu — facia de contrarii nostri, de si putieni, insa cumpliti dusmani ai Romanismului — locuitori in Ilteu, pe carii, pana eri, nu avuramu norocirea de a-i cunosceatátu de bine. — Ne succésa dicu, a alege unu notariu romanu, ce nu mai avuramu norocire, de candu s'a dusu dela noi bravulu notariu Ionu Moldovanu, de presinte secretariulu Consistoriului nostru din Aradu.

Desi camu tardiu, totusi alegerea Vi-o comunicu:

Eri adeca in 29. Iuniu st. n. la 9 óre nainte de médiadi Domnulu Proto-jude venindu in comun'a stationala Ilteu, pe care terminu, amu fostu toti Representantii de facia; cam intardiandu representanti'a comunala din Seliste, amu fostu in asteptare pana a sositu si numit'a reprezentantia, candu apoi fiindu toti intruniti, Domnulu Jude-pretorialu ni descoperí scopulu adunarii de facia prin o cuventare scurta, in carea aretandu-ne, cà pentru postulu de notariu in statiunea Ilteu nu s'a aflatu alti recurenti fara numai DD. Ionu Nesly si Ionu Ardelénu, dintre carii pe celu d'antaiu, recomandandu-ni-lu Domnulu jude ca pre unulu,

carele in necesitate de substituitu, a facutu bine de a primitu pe sine greu'a sarcina a lucrarilor restante, si neglitate de antecessore; pe alu doilea, adeca pe D. Ardelénu inca ni l'a recomendatu D. jude, dupa cum a meritatu inse totusi, fiindu-cá D. Ardelénu are postu, ni se dicea sub rosa, ca s'e fimu pentru Nesly. — La provocarea antaia: de avemu voi'a se remana Nesly, pentru meritele lui amintite? etc. in data fu gata D. Borsos, fiindu de facia si Morinu proprietariulu dominalu din Ilteu cu directorale seu, de-si ei nu sciú nici unguresce, nici romanesce, — dicandu cu voce inalta, cumca altu notariu nu-li trebuie, numai pe Nesly, firesce si in numele Dlui de pamentu a disu acést'a; atunci intrég'a reprezentantia reflecta: cá *dorescu si poftescu cu totu dreptulu a avé in statiunea loru, unu notariu romanu*, si déca D. Ardelénu pe langa natiunalitatea curata romana possiede tóte calitatile de notariu cualificatu, suntemu pentru Domni'a sa. Atunci D. jude, provocá intrég'a reprezentantia, cá care e pentru D. Ardelénu, s'e redice man'a in susu, dintr'odata fusera toti reprezentantii cu nanile in susu, afara de Morinu proprietariulu, directorele seu, Borsos, Sinesie Cociuba din Seliste, si Pop'a Alecsie de acolo, si asia s'e pofiti votizare, carea a cursu in ordulu celu mai bunu; si unde D. Nesly a capatatu 5 voturi, é' D. Ardelénu 34; despre care luandu-se protocolu, Domnulu jude, dupa tóte intrebá „*de are cineva ceva, in contr'a acestii alegeri?*“ La care indata se sculá proprietariulu Morinu, si — firesce invitatu, si doctrinatu de Borsos — in limb'a germana, dise cá ei voru protestá, de óra-ce alegerea e ilegala, fiinducá preotulu, si invetiatoriulu cu antisti'a din Ilteu, au manatu séu chiamatu, pe reprezentanti la biserica, si dupa servitiu — dicu ei — amu mersu in scóla, unde eu si invetiatorulu, i-amu sfatuitu pentru a-si alege notariu romanu;*) apoi mai sculandu-se si Borsos dicandu: cá popii s'e-si castige de biserica, s'e nu se amestece in nimicu, invetiatorii asiderea s'e-si castige de scóla, cáci de nu aru fi popi si dascalii, ar fi mai bine; **) dar' bravulu poporu fórté curagiosu li respundea: „*vedi bine, pentru cá numai in popii, si in invetiatorii nostri, ve mai impedecati, si déca acestia nu aru mai fi, mai usioru a-ti veni la tienti'a Domnialoru vóstre.*“ — — Cu adevératu eu Dumineca m'am sculatu camu diminétia, si am mersu la biserica, fiindu si eu, si invetiatoriulu Vasiliu virilisti; unde amu sciutu cá avemu s'e fimu pe 9 óre la alegere; amu finitu s. liturgia apoi ne-amu adunatu cáti-va la scóla, dintre Representantii din Tocu si Ilteu, si ne-amu intielesu, ce e dreptu, ca s'e fimu cu totii pentru notariulu romanu — de aici a dedusu D. Morin proprietariulu, candu s'a sculatu asupra mea, cá „*am manatu poporulu la biserica; apoi Borsos dicea, cá l'am dusu la scóla, si l'amu doctrinatu!*“ Carora, m'am sculatu, si li-am respunsu: cá *unde s'e-lu manu, si s'e-lu ducu pe poporu? Au dóra la virtú?* Mai respundendu-le si poporulu, adeca reprezentantii: cá acunu cunoscu pentru ce stau ei, adeca DD. Morin, Borsosu, si sotii Domnialoru, pentru Domnulu Nesly, fiindu cá si-l'au fostu alesu de omulu Domnialoru, adeca mana de ajutoriu intru tóte, dupa ce va fi fostu asiedindu-se bine pe scaunu, si carele de biserica si scóla nóstra de siguru nu multu s' ar fi interesatu, precum vedemu cá adi la cei mai multi nu li pasa, ma ni sunt tocmai contrari.

Votisarea s'a finitu, protocolulu s'a subserisu de noi de toti, si Domnulu jude cercualu a respicatu, cá Domnulu Ardelénu, ca celu ce are maioritatea voturilor, se prochiama de notariu, inse nu póte depune juramentulu pana nu va fi intaritu prin comitatu, si se va vedé de protestu; si asia ne-amu dusu fiescarea la ale sale; totusi Domnulu jude cercualu, in mergerea catra casa, candu au fostu pe langa scóla, chiamandu pe D. Ardelénu in drumu, i dise, cá dupa prandiu, s'e mérga la cas'a comunala, ca s'e i-se predee cancelari'a in séma; é' Nesly au parasitu Ilteulu mai nainte.

Acést'a e alegerea de notariu in Ilteu Stimat Domnule! Bucuri'a poporului e mare, fiindu cá s'a mai treditu elu bietulu

*) Vedeti Dluru Preoti si Invetiatoriu din opidulu Paulislu, de faceati si DVóstra astfelu: póte cá nu a-ti avé cainti'a cea amara de astadi! Cáci Romanulu s'e fia ori-cátu de mare neamicu personalu, s'ar fi sfitu a ve bagá la reulu in care adi gemeti. Red.

**) Firesce, cá mai bine ar fi de lupi déca aru lipsi canii de langa turma; si astutulu de Filippu regele Macedoniei, a conditiunatu pacea cu Atonionii dela delaturarea caniloru (intielegendu pre Demostene si cialalti invetiatori ai poporului.)

Preotii si Invetiatorii in biserica si scóla au dreptulu eschisivu, unde DDloru Borsos, Morin etc etc nu li este iortatu a face prevaricatiuni, chiaru procum nici poporului in padurele loru, — é' in afacerile comunali li compete dreptu, ca si ori-caruia cetatiénu alu statului, ma tocmai au detorinti'a ca intoligenti si in aceste afaceri a premerge cu esomplulu, si afara de staulu cu atáta mai virtosu a priveghiá, cáci aci pandescu lupii dupa nevinovatele oi.

Red.

din retacirea si intunereculu in care l'au aruncatu dusmanii nostri; — inse pe cátu e bucuri'a nóstra de mare la toti, pe atáta, séu mai multu, si mai mare e silinti'a acelor'a de a-si incordá tóte poterile catra propusulu loru; dara noi sperandu in Ddieu, in cunoscinti'a nóstra cea curata, in portarea cea subluma si perfecta, carea trebuie se caracteriseze pe unu fiu nascutu din Marit'a vitia a invéci ne seuitatiloru Romani de canduva! din carea e si Domnulu Ardelénu, care facandu, nu ne vomu insielá in propusulu nostru; é' de alu loru ne vá aperá Ddieulu indurariloru, care a aperatu natiunea nóstra de atatea pericle din timpii trecuti.

Dara mai avendu inca sperantia si in patronisarea barbatiloru nostri nationali, bine meritati, si a celoru ruditi cu Domnulu Ardelénu, ca prin povatiuirea, svatuirea Domniei sale catra totu ce e bunu, folositoriu si inaintatoriu bisericii, scólei, si tare apesatului si seracului poporului nostru, conlucrandu si noi cu modestele nóstre putintie, vomu ajunge baremu in cátuva a fi mai mangaiati in amarele catusie a sortii ce ne apasa.

La conlucrarea acést'a de alegere, avemu se multiemimu cu de osebite judelui din Tocu si din Ilteu, cari, ca nisce fii credintiosi bisericii si natiunei, ne sciura sprigini intru tóte.

Déca se va fi primitu protestulu contrariloru nostri, de voru fi protestatu acei 4 individi, 5 cu parintele Cociuba, care inse dice ca numai in facia a votisatu, dara nu voiesce a sci de votulu lui N. in fapta, pote fi ori ce, dara vedu ca Selistenii reprezentanti, afara de popa, si Alecsie Pop'a toti au datu votulu Dnului Ardelénu; dicu déca se va fi datu, si primitu protestulu, scimu cá se va nimici alegerea, carea ar fi o faradelege ne mai audita, facia cu sant'a dreptate!! — Noi si atunci nu vomu perde curagiulu de nou a ne luptá. *)

Stimatoriulu

Manasiu Neiculescu,
preotu.

CONVOCARE.

In consecinti'a insarcinarii primite din partea conferintiei nóstre din anulu trecut, subsemnatulu mi i-au voia, a conchiémá pe toti invetiatorii romani gr: or: din tractulu protopresbiterale ale Chisineului la consultarile fratiesci de tótna; cari conformu conclusului conferintiei din anulu trecut de sub Nr. 12,872 — voru avé locu in Chisineu la 8:20 Augustu a. c. si dilele urmátóre.

Candu vinu cu placere a satisfacé acestui angagiamentu alu meu, me nutresce cea mai viua sperare, cá iubiti mei confrati, patrungi fiindu de sublimitatea ideei de asociare si cualificatiunei de sine, carea este adi talismanulu tuturoru corporatiuniloru si claseloru omenimei: voru evitá ori-ce pedece, ori-ce obstacole li s'aru opune intru a partecipá la consvatuirile aceste nu de pucinu interesu pentru lastarii cruduti ai dulcei nóstre natiuni.

Socodoru la ^{23 Iuliu}
4 Aug: 1873.

Ionu Savonescu m. p.
docinte si pres. conf. invetia. din tract.
Chisineului.

VARIETATI.

++ **Receptu contr'a colerei.** Dr. Revillont marturisesce, cá celoru ce patimescu de diarhoea, li folosescé padi'a spre mancare si beutura mai multu decátu tóta medicin'a din apoteca. Beuturile recoritórie sunt stricatióse, deci omulu s'e se ferésca a bé multu, ori-cátu de setosu s'e fie. Vinulu rosiiu, inse nu batrinu ci mai multu nou si acriu e mai corespundietoriu; trebuie mestecatu cu apa ferbinte si alu bé pe cátu se póte de caldu. Candu scursorile sunt mari, e bine a mancá óue moi ferte numai cam de jumetate; inse fara sare si pâne, cáci si altcum ele sunt fórté nutritórie si morbosulu cu doue séu trei se satura. Dr. Revillont a esperiatu cá cu acestu metodu de o parte se sistéza scursórea, é' de alta parte candu e reulu mai mare si se intrebuintiéza medicina, — contribue multu si la efectulu acesteia.

* **Tribun'a medicala** anuncia descoperiroa unei noi parasite (animalcula ce traesce in corpulu altui animalu) umane, totu asia de perniciosá ca si *Trikina*.

Mai multe specimene de acestu *hematozoriu* de omu au fostu presintate societatei patologice din Londra de catre Domnulu Y. Wiliam Jenner.

*) Aveti tóta increderea in zelosulu Proto-jude, G. Haic'a, carole cu cunoscutu-i tactu va sci procede si facia de protestu.

Red.

Acésta parasita, de o marime microscopica, multu mai mica de câtu *trihina*, pare a fi, dupa spus'a doctorului Lewis, adevérat'a cauza a chyluriei si póte chiaru a unoru fenomenó inca ne-esplicate, ce se observu la unu óre care numeru de morburu tropicale.

Doctorulu Lewis a observatu pentru prim'a óra acésta parasita in sangele unui diarecticu (patimasu de diarea) indigenu. Elu ii gasesce o mare analogia cu un nou vermisiu ce a studiatu in urinele chilulóse.

Doctorulu Lewis crede cà sangele unui omu póte se contie pana la 140,000 de aceste parasite. Ele se gasescu in tóte partile sistemului circulatoru, in urine, in lacremi. Ele se potu prasí luni si ani intregi fara a aduce vre-o turburare in organismu, dar, la unu momentu datu, ele producu, astupandu vinisórele, accidente grave si chiaru mórtea.

† **Iosifu Papp-Szilágyi de Illésfalva**, Episcopu diecesanu gr. cat. de Oradea-Mare, Asistinte la Tronulu-Papalu, Doctoru in SS. Teologia, Consiliariu alu Maiestátii Sale Apostolice Cesare-Regesci si Cavaleriu alu Stralucitului Ordu Franciscu-Iosifu I. scl. in urmarea unui morbu indelungatu si dupa primirea devota a SS. Sacraminte ale moribundiloru si-a datu sufletulu in manele Creatorului, in 5. augustu a. c. la 8^{3/4} óre antemeridiane, in anulu 61 alu vietiei si 11-le alu guvernárii Diecesei concredite grigii sale arhieresci.

Remasitiile pamentesci ale acestui mortu mare encomiatu atátu pentru zelulu seu apostolicu, câtu si pentru iubirea-i de patria, carele a fostu totudeun'a angerulu paditoriu alu credintiosiloru sei, dupa sier'fa propitiatória aretata Creatoriului astadi 9. aug., la 7 óre dem. la 9 óre se transportara solenu in baserica Catedrala, de unde apoi se asiediara spre repausu, dupa ritulu basericeii greco-catolice, in cript'a contingua.

I dicemu din totu sufletulu si din tóta inim'a: *Sè-i fia tie-rin'a usóbra si memori'a eterna!*

□ (Spre scire Dloru preoti.) La dlu Stefanu Gyulai, tipografu in Aradu, se afla de vindiare: Estrasulu botezatoriloru, reposatoriloru si cununatoriloru, precumu si tóte celelalte protocóle si tiparituri, care sunt de lipsa preotiloru nostri.

Post'a Redactiunei.

Dlui G. C. in B. Preabucurosu; pre I. L. l'am indusu la Nr. 284.

Dlui P. T. in T. mare. Fói'a ó capeti precum ai doritu.

Dlui D. S. in G. avemu tóta increderea catra Domnulu respectivu, inse nu ni facemu lucr cu a 3-a persóna.

CONCURSU.

Pentru definitiv'a deplinire a parochiei vacante din Faz. Varsianu, (Comitat. Aradului, protopresbit. Chisineului) cu acést'a se deschide concursu, cu terminu de alegere pe 15. augustu st. v. a. c.

Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamntu estravilanu, biru si stólele indatinate, dela 160. de case.

Dela recurrenti, déca acei'a voru fi preoti hierotoniti, se poteste: testimoniu despre absolvirea celu putienu aloru 5 clase gimnasiali, a teologiei, si conduit'a de pana acumu; — iara dela clerici, despre absolvirea aloru 8 clase gimnasiali, a teologiei, testimoniu de cualificatiune si estrasu de botezu, — care adresate catra Comitétulu parochialu din Faz. Varsianu, pana in 12. augustu st. v. voru avé ale substerne la subscrisulu in Chitighazu (Kétegyháza).

Chitighazu 19. Iuliu 1873.

din incredintiarea Comitétulu parochialu, **Petru Chirilescu**, protop, Chisineului.

CONCURSU.

Pentru postulu de invetiatoriu romanu gr. or. devenitu vacantu in comun'a Ohaba-Serbesc'a, prtpiatulu Lipov'a, inspectoratulu Zabaltiu, se escrie concursu, cu terminulu pona in 31/19. Augustu 1873., in care di ya fi si alegerea; emolumintele suntu:

1) bani gata 84 fi. v. a.	6) 8 orgii lemne,
2) 20 meti grau,	7) 4 jugere pamentu,
3) 20 " cucurudiu,	8) 1/2 " gradina,
4) 100 lb. lardu,	9) quartiru naturalu,
5) 15 lb. lumini,	10) 50 lb. sare.
- Zabaltiu, in 23. Iuliu, 1873. vechiu.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu scolarin: **Demetriu Jucu**.

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai — Proprietatea si editur'a diecesei aradane. — Redactoru respunditoriu **Iosifu Goldisiu**.

CONCURSU.

La protopresviterulu Oradanu, in parochi'a protopresviterala Oradea-mare, prin decisulu consistorialu de sub nr. 497. B. 1872. incuvintiandu-se aplicarea unui capelanu provisoriu, — pentru deplinirea acestui postu se escrie concursu pe langa urmatóriele emolumente:

a) Cortelu liberu,
b) Veniturile stolari dela functiunile preotiesci ce le va implini densulu.

c) Salariu anuale 200 fl. v. a.

d) La devenirea parochiei protopresviterali in vacantia, capelanulu provisoriu, cu abatere dela beneficiulu susatinsu, se va restringe la a trei'a parte din tóte beneficiile legate de parochi'a protopresviterala; cu acést'a va poté remané in postulu seu capelanulu inca trei ani, sub care tempu inse, va trebui sè se ingrigésca de alta aplicare.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati a-si tramite recursurile adresate comitetulu parochialu din Oradea-mare, si provediute cu documente fide demne despre cualificatiune si portare morala, — la protopresviterulu concerninte Oradanu D. Simeonu Bic'a, pana in 24/12. Augustu a. c. càci atunci se va tiené alegerea.

Orade, 3. Augustu, 1873. st. n.

Comitétulu parochialu gr. or.

Cu invoierea mea: **Simeonu Bic'a**, protopopulu Oradii-mari.

CONCURSU.

Prin decisulu consistoriale de Nr. 12 Iuliu 1873 Nr. 872/215. scol. anulendu-se alegerea de invetiatoriu de I. clas'a din Belintiu-protopresviteratulu Hasiului, comitatulu Timisiorii, intem-plata in 22 Aprile a. c. st. v. prin acést'a se deschide concursu nou pana la 19 Augustu a. c. st. v. pentru acést'a statiune, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt pentru clas'a 1. 450 fl. v. a. unu jugeru de pamentu aretoriu, 1/2 jugeru de gradina pentru legumi, 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt indrumati a-si trimite recursule sale, adresate respectivulu comitetu parochialu, si ale substerne de a dreptulu Dlui inspectoru scolarin Georgiu Petroviciu in Budintiu, alaturendu documintele cà au absolvitu preparandi'a cu succesu bunu, si cà au depusu esamenulu de cualificatiune: si sunt postiti toti aceia, care vor avé voi'a a primí acestu postu, a se intatisá in vre o Duminica seu serbatóre la sant'a bisericu, ca sè fie cunoscuti poporului.

Belintiu 27 Iuliu 1873

Comitétulu parochialu in contielegere cu mine **Georgiu Petroviciu**. insp. scol.

CONCURSU.

Se deschide Concursu:

1.) La vacant'a parochia din Chisirigdu. Emolumintele suntu: un'a sesiune de pamentu, dela 128 de casi câte o vica de bucate, stólele indatinate si cortelu liberu. Alegerea va fi in 15. Augustu c. vechiu. Datu in Chisirigdu, in 15. Iuliu 1873. — *Comitétulu parochialu*.

2.) La vacant'a parochia in Sumugiu, se deschide concursu; emolumintele suntu: un'a sesiuna de pamentu, birulu dela 140 de casi, stólele indatinate si cortelu liberu. Alegerea va fi in 19. Augustu c. vechiu. Datu in Sumugiu in 20. Iuliu 1873. — *Comitétulu parochialu*.

3.) La vacant'a parochia din Chieriu, se escrie concursu; emolumintele suntu un'a sesiune de pamentu, dela 82 de casi birulu o vica de bucate, stólele indatinate, cortelu liberu. Alegerea va fi in 26. Augustu a. c. c. v. Datu in Chieriu, in 22. Iuliu 1873. — *Comitétulu parochialu*.

Doritorii recurrenti suntu avisati a-si tramite recursurile sale instruite cu documinte in intielesulu Statutulu Organicu, sub adres'a comitetulu parochialu, protopresviterulu Oradii-mari Simeonu Bic'a, in Oradea-Mare.

Datu in Oradea-Mare, 24. Iuliu 1873. c. v.

In concursuri s'a desiptu terminulu alegorii cu invoierea mea:

Simeonu Bic'a, protopresv. Oradii-Mari.